

UNIDADE 5

A sexualidade: respecto e consentimento

Para comezar:

- *Como pensas que inflúen os roles e estereotipos de xénero na construción da nosa identidade?*
- *Cres que podemos escoller ou modificar a nosa orientación sexual?*
- *Que entendes por sexualidade? Como poden influír os roles e estereotipos de xénero na nosa sexualidade?*
- *Que entendemos por consentimento explícito á hora de manter unha relación sexual?*

A construción da identidade sexual

A partir dos tres anos construímos a nosa **identidade sexual**, é dicir, identificámonos cun dos sexos a partir da lectura que facemos do noso sexo biolóxico. O **sexo biolóxico** vén determinado polos órganos sexuais e o código xenético cos que nacemos, o que nos permite distinguir entre mulleres, homes e persoas intersexuais.

Fortemente relacionada coa identidade sexual atopamos a **identidade de xénero**, que é o sentimento subxectivo que temos as persoas de sermos homes, mulleres ou de **xénero neutro**.

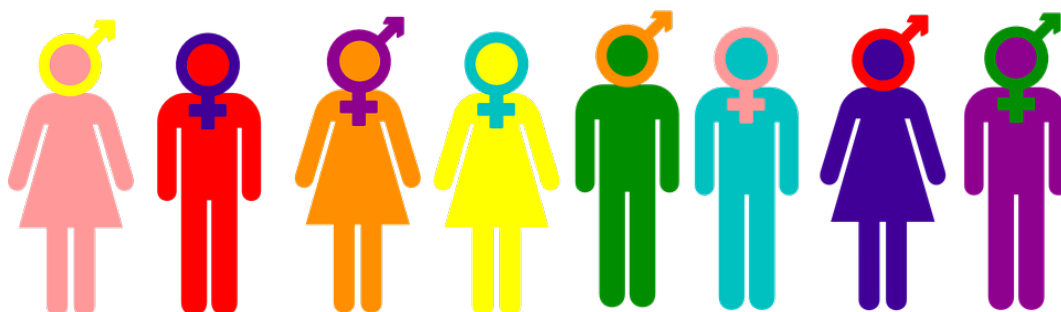
Arredor dos dous anos de idade os nenos e nenas comezan a recoñecer as características físicas que determinan o sexo biolóxico dunha persoa. Cara os tres anos, son quen de identificar o sexo ao que pertencen. Adoita ser arredor dos catro anos cando nenos e nenas desenvolven a súa identidade de xénero, comezando a interiorizar **estereotipos** e **roles**. Porén, é unha idade na que están abertos a explorar e xogar libremente, con independencia do rol que vaian adquirir nun futuro.

É fundamental, ao longo da súa nenez, pero especialmente durante a primeira infancia, ofrecer a nenos e nenas xogos, lecturas e xoguetes igualitarios para que poidan desenvolver a súa identidade de xénero libre de roles e estereotipos.

É importante sinalar que a identidade de xénero non se pode modificar, independentemente de se coincide ou non co noso sexo biolóxico.

As orientacións sexuais

Entendemos por orientación sexual a atracción afectiva e sexual que sentimos cara outras persoas. A orientación sexual xorde habitualmente na primeira adolescencia e, ao igual que a identidade de xénero, non se pode escoller nin modificar.

Identities e orientacións sexuais. Ilustración de Pixabay, con [licenza Pixabay](#).

Adoitos recorrer a varias etiquetas que teñen como finalidade identificar mellor as diferentes orientacións sexuais. As máis coñecidas son:

- **Heterosexualidade**: atracción cara a persoas do sexo oposto.
- **Homosexualidade**: atracción cara a persoas do mesmo sexo.
- **Bisexualidade**: atracción cara a persoas de ambos sexos.
- **Pansexualidade**: atracción cara a persoas, indistintamente de cal sexa o seu sexo e o seu xénero.
- **Asexualidade**: refírese ás persoas que carecen de atracción sexual.

A sexualidade dominante e os roles de xénero

Os roles e estereotipos de xénero, dos que xa falamos na unidade 3, tamén afectan á **sexualidade** de homes e mulleres.

Rapto de Ganimedes por Domenico Gabbiani, 1700. Dominio público.

tema tabú. Penalízase socialmente a aquelas mulleres que amosan sen vergoña a súa sexualidade.

Outra das consecuencias deste modelo de sexualidade é o **coitocentrismo**, que é a crenza de que a práctica sexual consiste na penetración e remata coa exaculación e o orgasmo masculinos.

Deste xeito, esquécese outras prácticas igualmente pracenteiras. Para termos unha sexualidade plena e saudable, necesitamos entender que homes e mulleres sentimos e desfrutamos da nosa sexualidade e dos nosos corpos por igual.

A pornografía como modelo de dominación sexual

Nos últimos tempos estase a cuestionar o rol educativo que xoga a **pornografía** na sexualidade de mozas e mozos. A pornografía representa as nosas fantasías sexuais, que proveñen do modelo de sexualidade patriarcal. Polo tanto, moitas destas fantasías están baseadas na dominación e a violencia cara ás mulleres.

Unha gran parte das e dos adolescentes teñen o seu **primeiro contacto coa sexualidade** a través da pornografía. Cómpre entender que cando consumimos porno, asistimos a unha ficción.

Polo tanto, ao igual que non se nos ocorrería imitar a Spiderman tratando de trepar polos edificios de Manhattan, non debemos levar a cabo ningunha práctica sexual sen contar co consentimento explícito da outra persoa implicada.

O papel das redes sociais

As redes sociais supoñen unha fiestra á nosa intimidade, a través da cal amosamos a parcela de nos que queremos que as/os demais coñezan. Porén, a imaxe que ofrecemos está [moi influenciada polos estereotipos de xénero](#). Así, as mulleres acostuman empregar fotos moi sexualizadas do seu corpo e fotos familiares. Entre tanto, os varóns empregan maioritariamente fotos relacionadas cos deportes e videoxogos. Deste xeito contribuímos a estender e normalizar os estereotipos de xénero, que son un dos alicerces sobre os que se sustenta a sociedade patriarcal.

Por outra parte, [os novos códigos empregados nas redes sociais](#) e a proliferación de redes sociais de citas (Badoo, Tinder, Meetic...) están modificando a nosa forma de relacionarnos e de entender a sexualidade. A inmediatez para contactar, coñecer, e manter relacións sexuais con persoas seleccionadas (que non escollidas) mediante unha imaxe, converte a sexualidade nun produto de consumo máis dentro da [sociedade de mercado](#).

Sexo, embarazo e ETS

A pesar de que a sexualidade das mulleres segue a ser hoxe en día un tema tabú, a [revolución sexual](#) impulsada polo feminismo dos anos 70 do século XX conseguiu grandes avances.

Contracepción: como previr embarazos non desexados. Vídeo de Sabine Jaeger, con licenza CC-BY-NC-SA 3.0. Pica no vídeo e activa os subtítulos en galego para velo.

Un dos maiores logros consistiu na separación entre sexo e reprodución, coa proliferación de [métodos anticonceptivos](#) como a píldora e o DIU, que permitían ás mulleres tomar o control do seu

corpo e a súa fertilidade, dándolles a oportunidade de vivir e gozar o sexo de forma libre. Porén, estes métodos contribuíron a liberar aos varóns da súa responsabilidade con respecto á anticoncepción e aumentaron o risco de transmisión de **enfermidades de transmisión sexual (ETS)**.

Á hora de manter relacións sexuais o deber de usar métodos anticonceptivos é mutuo. Hoxe en día contamos con numerosas opcións, dependendo das nosas circunstancias persoais. Se temos algunha dúbida, podemos acudir aos [Centros de Orientación Familiar](#) onde persoal médico asesóranos sobre afectividade e sexualidade, anticonceptivos, aborto, ETS...

PARA REFLEXIONAR:

- 1) *Por que cres que é importante que nenos e nenas empreguen libros e xoguetes libres de estereotipos de xénero?*
- 2) *Pon exemplos de como os roles e estereotipos de xénero afectan á sexualidade de mulleres e homes.*
- 3) *Escolle dez mulleres e dez homes famosos/as que teñan perfil en Instagram. Analiza as fotos que soben. Transmíten roles e estereotipos de xénero?*
- 4) *Recolle nun cadro [información](#) sobre diferentes métodos anticonceptivos. Fai unha comparativa entre eles a partir da información que se che indica. Decide cal combina un maior grao de seguridade en todos os aspectos:*
  - *Sexo ao que se dirixe.*
  - *Tipo de método: hormonal, natural, de barreira, cirúrxico...*
  - *Anticoncepción: a capacidade para evitar un embarazo non desexado.*
  - *Capacidade para protexer dunha ETS.*